

ÖREBRO UNIVERSITET
AKADEMIN FÖR JURIDIK, PSYKOLOGI OCH
SOCIALT ARBETE

UTBILDNINGSPLAN Dnr CF 52-569/2009

Sida 1 (6)

BEHANDLINGSASSISTENTPROGRAMMET, 120 HÖGSKOLEPOÄNG **Treatment Assistant Programme, 120 Higher Education Credits**

Utbildningsprogrammet är inrättat den 16 december 2003 av fakultetsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap. Utbildningsplanen är senast fastställd den 14 oktober 2009 av fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap.

1 ALLMÄNT

Programmet för behandlingsassistenter omfattar 120 högskolepoäng, vilket motsvarar två års heltidsstudier, och leder till en högskoleexamen med inriktning mot praktiskt behandlingsarbete med missbruk och social problematik. Den studerande skall efter fullgjord utbildning kunna arbeta med behandlingsarbete inom kriminalvården och missbrukarvården, kunna möta och förhålla sig till den enskilde på ett rättssäkert, kunskapsbaserat och professionellt sätt vid omsorgs- och tillsynsarbete samt i motivations- och behandlingsarbete inom kriminalvården och missbrukarvården.

2 UTBILDNINGENS MÅL

2.1 Mål för utbildning på grundnivå

Utbildning på grundnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella eller specialutformade program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock medge undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå skall utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,

- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

(1 kap. 8 § högskolelagen [HL])

2.2 Mål för Behandlingsassistentprogrammet

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap 8 § HL)

Kunskap och förståelse

För högskoleexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området för utbildningen, inbegripet kännedom om områdets vetenskapliga grund och kunskap om några tillämpliga metoder inom området.

Färdighet och förmåga

För högskoleexamen skall studenten

- visa förmåga att samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom det huvudsakliga området för utbildningen,
- visa förmåga att redogöra för och diskutera sitt kunnande med olika målgrupper, och
- visa sådan färdighet som fodras för att självständigt arbeta med vissa uppgifter inom det område som utbildningen avser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För högskoleexamen skall studenten

- visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom det huvudsakliga området för utbildningen.

(bilaga 2, högskoleförordningen [HF])

Utöver detta har Örebro universitet som mål att den studerande efter avslutad utbildning skall:

Kunskap och förståelse

- visa kunskap och färdighet som krävs för socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå,
- ha utvecklat förmåga att analysera och förstå sociala processer och problem samt kunna identifiera och strukturera åtgärder och lösningar på olika nivåer utifrån kunskapsbaserade metoder,
- visa grundläggande förståelse för missbruksarbetets förutsättningar, utformning och resultat samt visa kunskap om bruk och missbruk av alkohol, narkotika och läkemedel.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att medverka i förebyggande socialt arbete och socialt förändringsarbete på olika nivåer,
- visa förmåga att relatera olika typer av åtgärder inom verksamheten till de rättsregler och de övergripande principer som styr lagstiftning,
- visa förmåga att kommunicera i utrednings-, behandlings- och förebyggande sammanhang,

- ha utvecklat färdighet och förmåga att planera, utföra och utvärdera behandlingsarbete för missbruk och individer med sociala problem samt klienter inom kriminalvården.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa självkänedom, empatisk förmåga och etisk medvetenhet,
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

3 UTBILDNINGEN

3.1 Utbildningens huvudsakliga uppläggning och innehåll

Utbildningen omfattar fyra terminer (120 högskolepoäng) och är yrkesinriktad mot området socialt arbete med vuxna och ungdomar med missbruk och sociala problem. Socialt arbete är utbildningens huvudområde, vilket studeras upp till 105 högskolepoäng varav 15 högskolepoäng är förlagda till för yrket relevanta verksamheter. Professionsspecifik färdighetsträning och informationskompetens genomförs på samtliga kurser och nivåer.

Termin 1 introducerar ämnet socialt arbete som vetenskaplig disciplin, praktik och profession. Termin 2 är uppdelad på två 15 högskolepoängskurser. Den första kursen inriktas på missbruk och behandling. Den andra kursen ger kunskaper om centrala socialrättsliga och andra rättsregler med relevans för socialt arbete. Under termin 3 ges den verksamhetsförlagda kursen Behandlingsassistentens yrkeskunskap och yrkesidentitet, 15 högskolepoäng. Studierna genomförs på en för yrket relevant verksamhet eller institution med handledning från fältet. Under resterande del av termin 3 fördelas 7,5 högskolepoäng på kursen Mänskliga processer och socialt behandlingsarbete och 7,5 högskolepoäng inriktas mot kursen Utredningsmetodik och dokumentation. Termin 4 fördjupar teorier och metoder i socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå. Under terminen sista 7,5 högskolepoäng skrivs en uppsats med anknytning till behandlingsarbete med missbrukare.

3.2 Kurser som ingår i programmet

Socialt arbete A, 30 högskolepoäng

Kursen fokuserar på ämnet socialt arbete, dess historia och teoribildning. Kursen avser att utifrån begrepp som klass, kön och generation introducera den studerande till samhällsprocesser som påverkar det sociala arbetets förutsättningar. Vidare fokuserar kursen på vetenskapsteori och vetenskaplig metod. Den studerande ska efter kursens slut kunna presentera ämnet socialt arbete som vetenskaplig disciplin, praktik och profession. Den studerande skall även kunna redogöra för och ge exempel på relationen mellan det sociala arbetets teori och praktik på individ-, grupp- och samhällsnivå samt kunna genomföra ett mindre vetenskapligt arbete. Efter denna kurs ska studenten ha förvärvat grundläggande färdigheter när det gäller tillämpning av teoretiska kunskaper, vetenskaplig metod och informationskompetens.

Missbruk och behandling A, 15 högskolepoäng (socialt arbete)

Kursen är en introduktion till området bruk och missbruk av alkohol och narkotika sett ur ett medicinskt, psykologiskt, sociologiskt, historiskt och politiskt perspektiv. Den studerande ska efter

kursens slut kunna beskriva och använda teorier om det avvikande beteendets socialpsykologi samt kunna ge exempel på missbrukets olika förklaringsmodeller och förståelseformer ur ett samhällsperspektiv samt redogöra för olika interventions- och behandlingsmodeller i socialt arbete.

Socialrätt - Basjuridik för behandlingsassistenter, 15 högskolepoäng (rättsvetenskap)

Den studerande ska efter kursens slut kunna redogöra för relevanta rättsregler, om förfarandet vid myndigheter och förvaltningsdomstolar samt om rättsreglerna för offentlighet och sekretess. Studenten ska dessutom kunna redovisa centrala socialrättsliga regler av särskild relevans vid arbete med människor med missbruksproblematik.

Utredningsmetodik och dokumentation, 7,5 högskolepoäng (socialt arbete)

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna beskriva och genomföra socialt utredningsarbete inom missbruksvården. Efter avslutad kurs ska den studerande kunna belysa utredningsprocessen ur ett teoretiskt, etiskt och juridiskt perspektiv.

Behandlingsassistentens yrkeskunskap och yrkesidentitet, 15 högskolepoäng (socialt arbete)

Den studerande fokuserar under kursen olika aspekter på professionen som behandlingsassistent, såsom yrkesidentiteten, mötet och arbetsrelationen med enskilda och grupper. Kursen är verksamhetsförlagd, vilket betyder att den studerandes bas för studierna är en verksamhet där socialt arbete bedrivs. Efter kursen förväntas den studerande kunna tillämpa teoretiska verktyg vid analys och bedömning i behandlingsarbete samt kunna kritiskt reflektera över de egna värderingarnas betydelse vid utförandet av det sociala arbetets praktik. Genom processorienterad handledning utvecklar studenten sin empatiska förmåga och sin professionella självmedvetenhet.

Mänskliga processer och institutionella miljöer 7,5 högskolepoäng (socialt arbete)

Den studerande ska efter kursen kunna tillämpa grundläggande teorier om socialt samspel mellan individer, grupper och samhället samt kunna identifiera hur det mänskliga samspelet påverkar de inblandade. Den studerande ska också kunna redogöra för hur grupp- och socialisationsprocesser påverkar behandlingen inom institutioner.

Socialt arbete B, 30 högskolepoäng

Kursen är en fortsättningskurs i socialt arbete och den studerande ska utveckla sina kunskaper om socialt arbete som praktik och som forskningsområde. Den studerande ska kunna granska, bedöma och tillämpa teorier och metoder i socialt arbete. Kursen innebär en fokusering på institutionell behandling och normbrytande beteende. Efter kursen ska den studerande kunna redogöra för kunskaper och visa färdigheter när det gäller professionella samtal och kommunikationsprocesser. Kursen fokuserar även på kunskapsproduktion i socialt arbete. Den studerande utvecklar och tillämpar kunskaper och färdigheter i vetenskapliga metoder samt färdigheter när det gäller kritisk reflexion avseende forskning och praktik i socialt arbete. I kursen ingår ett självständigt arbete, en B-uppsats, omfattande 7,5 högskolepoäng.

3.3 Studieformer

Studierna syftar till att stimulera den studerandes egna lärandeprocesser och bygger på ett eget aktivt kunskapssökande. Undervisning blandas med föreläsningar och seminarier för att stimulera det kritiska reflekterandet, förmågan att söka och värdera information, förmågan att självständigt följa kunskapsutvecklingen samt förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt. Seminarier,

laborationer, projektstudier, tillämpningsövningar, grupparbeten samt föreläsningar utgör lärandemiljön. Kopplingen mellan de teoretiska studierna och det sociala arbetets praktik sker under studietidens gång genom de verksamhetsförlagda studierna och flera arbetsplatsbesök där kursernas teoretiska inriktning kompletteras med inblick i den praktiska tillämpningen inom missbruks- och kriminalvård för att möjliggöra integrering. Dessutom kommer yrkesverksamma socialarbetare från olika verksamhetsområden att bjudas in till kursen för att berätta om sin verksamhet som underlag för diskussion och analys.

För närmare information om studieförmer, se respektive kursplan.

4 INTERNATIONELLT STUDENTUTBYTE

Utbildningen ger ej möjlighet till internationellt utbyte.

5 BETYG OCH EXAMINATION

Om inte annat är föreskrivet i kursplanen skall, enligt 6 kap. 18 § högskoleförordningen (HF), betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

Som betyg skall, enligt 6 kap. 19 § HF användas något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd, om inte högskolan föreskriver annat betygssystem.

I de fall rektor medgivit avsteg från den tregradiga betygskalan framgår detta av respektive kursplan.

Obligatoriska moment förekommer i form av verksamhetsförlagda studier, seminarier och redovisningar. För närmare information om kraven på obligatoriska moment och deras omfattning, se respektive kursplan.

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för examination.

6 EXAMEN

Högskoleexamen med inriktning mot praktiskt behandlingsarbete med missbruk och social problematik (University Diploma with Specialisation in Practical Treatment Work with Drug Abuse and Social Complex of Problems) uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng i enlighet med denna utbildningsplan, varav

- minst 30 högskolepoäng inom huvudområdet socialt arbete.
- ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 7,5 högskolepoäng inom ramen för huvudområdet.

Mål, se punkt 2.2.

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för examina.

7 BEHÖRIGHETSVILLKOR

7.1 Behörighetsvillkor vid antagning av programmet

För att vara behörig till programmet krävs att den sökande har grundläggande behörighet för högskolestudier.

För ytterligare information, se Antagningsordningen.

7.2 Behörighetsvillkor vid antagning till kurser inom programmet

För att bli antagen till kurser inom programmet krävs att den studerande har den särskilda behörighet som föreskrivs. Den särskilda behörigheten framgår av respektive kursplan.

Termin 3: För tillträde till kursen Behandlingsassistentens yrkeskunskap och yrkesidentitet (socialt arbete), 15 högskolepoäng, krävs att minst 45 högskolepoäng är fullgjorda under år 1.

Termin 4: För tillträde till kursen Socialt arbete B, 30 högskolepoäng, krävs att samtliga kurser under termin 1 till och med termin 3 är fullgjorda.

8 URVAL

Vid urval till programmet används urvalsgrunderna betyg (60 procent av platserna) och resultat från högskoleprovet (40 procent av platserna).

9 TILLGODORÄKNANDE AV TIDIGARE UTBILDNING

Beslut om tillgodoräknande av kurs i generell examen, om bedömningen sker i samband med begäran om examensbevis och kan betraktas som rutinmässig, fattas av processchefen för Studentservice (se delegationer i utbildningsfrågor).

Beslut om tillgodoräknande i övriga fall fattas av respektive akademichef (se delegationer i utbildningsfrågor).

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för tillgodoräknande.

IKRAFTTRÄDANDE - OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER (6 kap. 17 § HF)

Denna utbildningsplan gäller från och med höstterminen 2010.

De som har påbörjat utbildningen höstterminen 2007 har rätt att genomföra utbildningen i enlighet med den utbildningsplan som fastställdes den 5 februari 2007 till utgången av vårterminen 2010.

De som har påbörjat utbildningen höstterminen 2008 har rätt att genomföra utbildningen i enlighet med den utbildningsplan som fastställdes den 5 februari 2007 till utgången av vårterminen 2011.

De som har påbörjat utbildningen höstterminen 2009 har rätt att genomföra utbildningen i enlighet med den utbildningsplan som fastställdes den 5 februari 2007 till utgången av vårterminen 2012.